

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	12
--	----

II. Razumijevanje:

	13
--	----

II. Gramatika:

	20
--	----

III. Civilizacija:

	5
--	---

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi školskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

30. siječnja 2020.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Vellei Paterculi *Historia Romana* II, 110

Dok je vojskovođa i budući car Tiberije na jednom od brojnih pohoda svoje legije pripremao za zimovanje na obalama Dunava...

Universa Pannonia, insolens¹ bonis² ongae pacis et adulta viribus³, arma corripuit. Delmatia omnesque tractus eius gentes in societatem adducti sunt.

Gentium nationumque, quae rebellaverant, omnis numerus amplius octingentis milibus explebat⁴: colligebantur ducenta ferē⁵ milia peditum armis habilium, equitum novem milia. Huius immensae multitudinis, obsequentis acerrimis ac peritissimis ducibus, pars aggredi Italiam decreverat, pars in Macedoniam se effuderat, pars suis finibus praesidium esse destinaverat⁶. Maxima duobus Batonibus ac Pinneti⁷ ducibus auctoritas erat⁸.

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

U ovom se dijelu teksta objašnjavaju uzroci uspješne pobune protiv Rimljana kao i pogubne posljedice tog ustanka:

(1) Omnibus autem Pannoniis non disciplinae tantummodo, sed linguae quoque Romanae notitia erat, plerisque etiam litterarum usus et animorum exercitatio familiaris erat. (2) Itaque nulla umquam natio tam mature consilio belli bellum iunxit ac decreta patravit. (3) Oppressi sunt cives Romani, trucidati negotiatores, magnus vexillariorum⁹ numerus ad internecionem¹⁰ in ea regione caesus, occupata armis Macedonia, omnia et in omnibus locis igni ferroque vastata.

KOMENTAR

¹ **insolens** – prev. ohola

² **bonis** – abl. uzroka, prev zbog..

³ **adulta viribus** – prev. sazrela u snazi

⁴ **ferē** – skoro

⁵ **expleo, 2.** – dosegnuti

⁶ **destinaverat... praesidium esse** – naumio biti štit/zaštita

⁷ **Bato, onis, m.** – Baton; **Pinnet, etis, m.** – Pinet; ova dva imena su u tzv. dativu posvojnem, prevedi ih kao da su nominativi

⁸ **esse** – uz dativ posvojni znači *imati/posjedovati*

⁹ **vexillarii** – odsluženi vojnici koji su ostali pod zastavom legija, veterani

¹⁰ **ad internecionem** – sasvim, do zadnjeg čovjeka

	maks. 12
--	-----------------

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Uz svako pitanje naveden je redni broj rečenice u tekstu u kojem se nalazi odgovor.

1. Koje su značajke Rimljana poznavali Panonci? (1)

	maks. 2
--	---------

2. Kako Velej Paterkul naziva pismenost, a kako obrazovanje? (1) Napiši latinske sintagme i njihov prijevod na hrvatski jezik

PISMENOST _____			maks. 2
OBRAZOVANJE _____			

3. Koliki je broj Panonaca bio pismen i obrazovan?

- a) svi
- b) iznimno mali broj
- c) većina

	maks. 1
--	---------

4. U tekstu piše da je narod Panonaca ...*mature consilio belli bellum iunxit ac decreta patravit*.

Sukladno tome koji od navedenih prijevoda je točan?

- a) kasno su s odluke o ratu prešli na ratovanje i izvršili što su odlučili
- b) brzo su s odluke o ratu prešli na ratovanje i izvršili što su odlučili
- c) nikada nisu s odluke o ratu prešli na ratovanje i izvršili što su odlučili

	maks. 1
--	---------

5. To se kod drugih naroda i plemena događalo...(2)

- a) često
- b) nikada
- c) ponekad

	maks. 1
--	---------

6. Navedi prema tekstu što se u Batonovom ustanku dogodilo (odgovori na hrvatskom): (3)

- a) rimskim građanima _____
- b) pregovaračima _____
- c) veteranima _____

	maks. 3
--	---------

Što je iz perspektive Rimljana bila najgora šteta za rimske provincije koju je prouzročio Batonov ustanak? (3)

	maks. 3
--	---------

	maks. 13
--	----------

III. GRAMATIKA

1. Sintagme iz teksta prebaci u tražene padeže.

a) longae pacis	ab. sg. _____
b) omnis numerus	ak. sg. _____
c) immensae multitudinis	n. pl. _____
d) peritissimis ducibus	ak. pl. _____

	maks. 8
--	---------

2. Koji pridjev može stajati umjesto *universa* u sintagmi *universa Pannonia* da se dobije isti smisao/prijevod sintagme?

	maks. 1
--	---------

3. Glagole iz teksta prebaci u traženo vrijeme, zadržavajući isto lice, broj i stanje

a) rebellaverant	imperfekt	_____
b) corripuit	futur	_____
c) adducti sunt	prezent	_____

	maks. 3
--	---------

4. Dovrši komparaciju zadanih pridjeva iz teksta. Pazi da u svim stupnjevima ostanu u zadanom rodu, broju i padežu.

bonis, acerrimis, maxima

pozitiv	komparativ	superlativ

	maks. 6
--	---------

5. Dovrši rečenice odgovarajućim oblikom sintagmi tako da daju smislenu i gramatički točnu cjelinu.

Pannonii _____ maxime collebant.
(duo Batones)

Inimici _____ utebantur.
(lingua Latina)

	maks. 2
--	---------

	maks. 20
--	----------

III. CIVILIZACIJA

1. Kako su se zvali glavni gradovi rimskih provincija Panonije i Dalmacije?

	maks. 1
--	---------

2. Kako se zvala najpoznatija Ilirska kraljica?

	maks. 1
--	---------

3. Rečenice dovrši latinskim nazivima.

U Gornjoj Panoniji Rimljani su uživali u toplicama koje su se zvale _____

Rimska kolonija od koje je nastao najveći grad u Slavoniji zvala se _____

Dio limesa, sustava utvrda i prirodnih prepreka kojima su se Rimljani branili od naježda Barbara, bila je i rijeka _____ koja jednim dijelom teče i graničnim područjem RH.

	maks. 3
--	---------

	maks. 5
--	---------

RJEŠENJA**I. PRIJEVOD**

Universa Pannonia.... arma corripuit	Sva se Panonija....podigla na oružje.	1
...insolens bonis longae pacis et adulta viribus... ohola zbog blagodati dugotrajnog mira i sazrela u snazi....	1
Delmatia omnesque tractus eius gentes in societatem adducti sunt	Dalmacija i sva plemena toga kraja su dovedeni u savez/su se pridružili.	1
omnis numerus amplius octingentis milibus explebat	Ukupan broj.... je dosezao više od 800 tisuća	1
Gentium nationumque, quae rebellaverant	...plemena i naroda, koji su se pobunili....	1
colligebantur ducenta fere milia peditum armis habilium, equitum novem milia	Okupljalo se skoro 200 tisuća pješaka vrsnih/vještih (u)oružju i 9 tisuća konjanika.	1
Huius immensae multitudinis	Od ovog neizmjernog mnoštva	1
obsequentis acerrimis ac peritissimis ducibus	koje se pokoravalo veoma smionim/oštrim i sposobnim vođama	1
pars aggredi Italiam decreverat	dio je odlučio napasti Italiju,	1
pars in Macedoniam se effuderat	dio je nagrnuo u Makedoniju,	1
pars suis finibus praesidium esse destinaverat	dio je naumio biti štit/zaštita (na) svojim granicama/krajevima.	1
Maxima duobus Batonibus ac Pinneti ducibus auctoritas erat.	Najveći ugled su imali vođe dva Batona i Pinet.	1

Prijevod: 12

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

1. uređenje/red/stega, jezik	2
2. litterarum usus, animorum exercitatio	2
3. Panonaca	1
4. malo	1
5. b)	1
6. (bili su) a) nadvladani/upropašteni,	1
b) poklani/ pobijeni/ubijeni	1
c) pobijeni	1
7. Zauzeta je Makedonija,(1) sve i na svim mjestima (1) je opustošeno ognjem i mačem (1)	3

Razumijevanje: 13

III. GRAMATIKA

1. longa pace, omnem numerum, immensae multitudines, peritissimos duces	8
2. tota/omnis	1
3. rebellabant, corripit, adducuntur	3
4. bonis – melioribus – optimis	2
acribus - acrioribus –acerrimis	2
magna – maior – maxima	2
(po1 bod za pravilno svrstavanje i po 1 za pravilnu tvorbu preostala dva oblika)	
5. duos Batones, lingua Latina	2

Gramatika: 20

IV. CIVILIZACIJA

1. Sirmium, Salona	1
2. Teuta	1
3. Aquae Iassae, Mursa, Danuvius	3

Civilizacija: 5

Ukupno: 50